

درس اول

شهرها و روستاها

مقر و موقعیت

برای شناخت و مطالعه درباره یک سکونتگاه، اول باید با دو مفهوم **مقر** و **موقعیت** آشنا شوید.

منظور از **مقر**، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است که شامل هسته اولیه نیز می‌شود.

البته خودتان بهتر می‌دانید که منظورمان از هسته اولیه، هسته هلو و زردآلو نیست! پس بیایید تعریف آن را با هم بخوانیم:

هسته اولیه جایی است که مردم برحسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش پیدا کرده است.

به شکل زیر توجه کنید تا با عوامل انتخاب یک مکان برای زندگی، بیشتر آشنا شوید. (البته در اولین سکونتگاه‌ها)

عوامل طبیعی (دارای بیشترین نقش)

عوامل انسانی

نکته تمدن‌های اولیه در کنار رودهای دجله و فرات، نیل، کارون، سند و ... پدید آمدند.

در کشور ایران دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هسته اولیه روستاها و شهرها بود.

● هسته اولیه و روند توسعه کابندی شهر رشت در دوره‌های تاریخی مختلف

● نمایی از شهر رشت - برخی پژوهشگران هسته اولیه شهر رشت را بازار و مکان تجارت محصولات کشاورزی و ابریشم با نواحی پیرامون می‌دانند.

● روستای هولوکو در مجارستان - هسته اولیه روستا قلعه‌ای است که در اواسط قرن ۱۳ م پس از گسترش امپراتوری مغول به منظور دفاع از حمله‌های احتمالی ساخته شد و در دو قرن بعد به منطقه‌ای مسکونی تبدیل گردید.

موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و جایگاه آن در سطح ناحیه است. موقعیت یک شهر یا روستا نقش مهمی در ادامه حیات و گسترش یا زوال و نابودی آن دارد.

مثال دسترسی یک شهر به دریا یا شبکه ارتباطی خط آهن در یک منطقه، موقعیت مناسبی را برای رونق تجارت و مشاغل مربوط به آن به وجود می‌آورد. (ادامه حیات و گسترش)

مثال مجاورت یک سکونتگاه با کوه آتشفشان یا گسل‌های فعال می‌تواند حیات آن سکونتگاه را به خطر بیندازد. (زوال یا نابودی)

شهر اهواز در کنار رودخانه کارون و در محل تقاطع راه‌های آبی، جاده‌ای و راه آهن قرار گرفته است و موقعیت چهارراهی دارد. این موقعیت سبب شده است که این شهر از غرب با عراق، از شرق با استان فارس، از جنوب با بندر جنوبی و از شمال با مرکز ایران ارتباط برقرار کند و حوزه نفوذ گسترده‌ای داشته باشد.

تفاوت‌های شهر و روستا

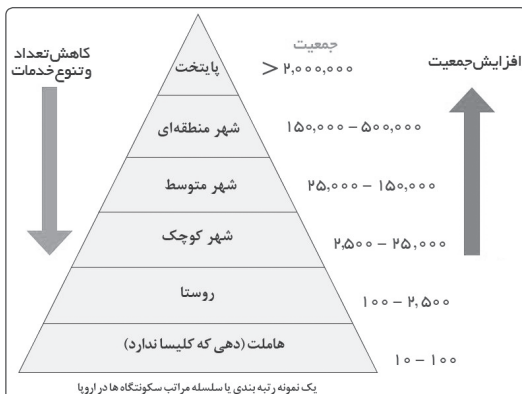
ملاک‌های تفاوت شهر و روستا

فعالیت اقتصادی (مهم‌ترین ملاک)	در شهر: اشتغال در بخش‌های صنعتی و خدماتی در روستا: اشتغال در بخش‌های کشاورزی (دامداری، زراعت، باغداری، صید و ...)
میزان جمعیت (متداول‌ترین ملاک)	اگر جمعیت یک سکونتگاه به حد معینی برسد، آن را شهر تلقی می‌کنند. در اروپا: جمعیت بیش از ۲۰۰۰ نفر، شهر تلقی می‌شود. در آسیا: در هند و چین روستاهایی با بیش از ۳۰۰۰۰ نفر جمعیت وجود دارند.
وسعت و فضای سکونت و فعالیت	در شهر: فشردگی خانه‌ها، مغازه‌ها و فضاهای صنعتی (فعالیت‌های متنوع در فضای محدود) در روستا: گسترده‌گی فضاها و چشم‌اندازهای طبیعی
دسترسی به خدمات و تسهیلات	در شهر: تنوع و گسترده‌گی امکانات آموزشی، درمانی، بهداشتی، پزشکی، آب و برق و ... در روستا: محدودیت خدمات و تسهیلات
فرهنگ و مناسبات اجتماعی	در شهر: جمعیت و نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر در روستا: جمعیت کمتر و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری بیشتر

سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها

سکونتگاه‌های روستایی و شهری را از نظر تعداد جمعیت و عملکردشان (میزان خدماتی که ارائه می‌دهند) می‌توان رتبه‌بندی کرد. حتماً می‌پرسید چگونه؟! حالا بیایید این شکل را با هم ببینیم تا بیشتر برایتان توضیح دهم.

خب! گفتیم که شکل را قشنگ ببینید تا راجع به آن توضیح دهم. همان‌طور که حتماً خودتان متوجه شدید، پایتخت در رأس هرم و هاملت در انتهای آن است. حالا یعنی چه؟ یعنی پایتخت‌ها هم جمعیت بیشتری دارند، هم خدمات بیشتر و متنوع‌تری ارائه می‌دهند؛ اما هر چقدر که به ردیف‌های پایینی نزدیک می‌شویم، هم جمعیت و هم میزان و تنوع خدمات کمتر می‌شود.

حواستان باشد که اگر تفاوت این‌ها را در تست خواستند و فقر و حومه‌نشینی هم در تست‌ها بود، به سرعت آن‌ها را رد کنید؛ چون شاید به نظرتان این مفاهیم به شکل ربط داشته باشند؛ اما خیالتان را راحت می‌کنم که قطعاً این جواب‌ها نادرست‌اند. این را هم بدانید که این رتبه‌بندی‌ها با توجه به اهداف و نوع مطالعات محققان و از جایی به جای دیگر متفاوت‌اند.

حوزه نفوذ سکونتگاه

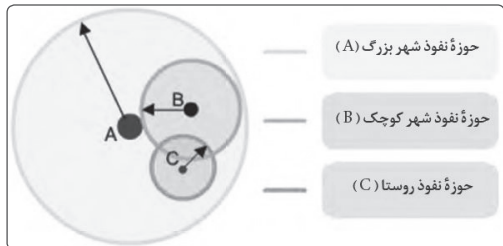

به یک محدوده جغرافیایی گفته می‌شود که از یک سکونتگاه انواع کالاها و خدمات را دریافت می‌کند و بین این محدوده و آن سکونتگاه، جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد وجود دارد.

نکته وسعت حوزه نفوذ هر سکونتگاه با دیگری متفاوت است؛ مثلاً شهر تهران به دلیل داشتن عملکردهایی مثل تولید و عرضه خودرو، لوازم خانگی، خدمات پیشرفته پزشکی و مراکز دانشگاهی در سطح کشور ایران حوزه نفوذ گسترده‌ای دارد.

جنبه‌های مختلف حوزه نفوذ

آستانه جمعیتی نفوذ: همان‌طور که از اسمش پیداست به میزان جمعیت متقاضی کالا، خدمات یا عملکرد از یک سکونتگاه گفته می‌شود.

دامنه نفوذ: یعنی بیشترین مسافتی که یک سکونتگاه بر آن سیطره دارد و به آن کالا، خدمات یا عملکرد ارائه می‌دهد.

به سوی جهانی در حال شهری شدن

یکی از مهم‌ترین تغییرات فضای جغرافیایی در قرن بیستم و بیست و یکم، افزایش شهر و شهرنشینی در جهان است.

اصطلاح شهرنشینی یعنی افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن.

درصد شهرنشینی در سال‌های متفاوت

م ۱۹۵۰	م ۲۰۱۴	تا م ۲۰۵۰
۳۰	۵۴	ممکن است به حدود ۶۶ برسد.

همان‌طور که حتماً خودتان می‌دانید، سطح شهرنشینی در نقاط مختلف جهان متفاوت است. جدول زیر را ببینید تا بیشتر توضیح دهم.

سطح شهرنشینی در نواحی مختلف جهان (۲۰۱۴ م)

نواحی	آمریکای شمالی	آمریکای لاتین و کارائیب	اروپا - اقیانوسیه	آسیا	آفریقا
درصد شهرنشینی	۸۱/۵ درصد	۷۹/۵	۷۳/۵ درصد - ۷۰ درصد	۴۷/۵ درصد	۴۰ درصد

این‌گونه که به نظر می‌رسد، کمترین سطح شهرنشینی متعلق به آسیا و آفریقا و بیشترین سطح شهرنشینی متعلق به آمریکای شمالی است. حالا می‌خواهم نکته‌ای را برایتان بگویم که شاید برایتان جالب باشد! با اینکه سطح شهرنشینی در آسیا و آفریقا در کمترین حد قرار دارد؛ اما رشد سالانه شهرنشینی در این نواحی به ۱/۵ درصد در سال می‌رسد؛ در حالی که این رقم در سایر نواحی جهان ۰/۴ درصد است.

افزایش شهرهای میلیونی

این مورد مهم‌ترین پدیده مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان است و تغییر دیگر، تغییر الگوی مکانی شهرهای با بیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر جمعیت در جهان است.

میزان شهرهای میلیونی در سال‌های مختلف

امروزه	م ۱۹۹۰	م ۱۹۵۰
۲۸ شهر	۱۰ شهر با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت	۸ میلیون نفر جمعیت با بیش از ۸ میلیون نفر جمعیت

تا چند دهه پیش: نیمکره شمالی و آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن

امروزه: آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین

تغییر الگوی مکانی شهرهای بیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر

از مادرشهر تا زنجیره کلان شهرها (مگالاپلیس)

- نام دیگر آن متروپل است.
- بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور است.
- ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد که مرکز حکومتی، مذهبی، تجاری و ... است و از این جنبه‌ها بر سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد.
- معمولاً به آن کلان‌شهر هم گفته می‌شود.

مادرشهر

نکته برخی معتقدند کلان‌شهر به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت گفته می‌شود و معادل واژه مگاسیتی (megacity) است. در کشور ایران، طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی به مادرشهرهایی که بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت داشته باشند، کلان‌شهر گفته می‌شود؛ مانند تهران، مشهد، اصفهان، کرج، قم و ...

گسترش حومه‌نشینی

به بخش‌های پیرامونی یک شهر، حومه می‌گویند.

نمونه‌هایی از حومه‌ها

- مرفه‌نشین
- فقیرنشین
- صنعتی
- خوابگاهی

دلایل حومه‌نشینی

- افزایش شهرنشینی
- گسترش حمل‌ونقل
- گسترش وسایل ارتباطی

نکته افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها باعث به‌وجود آمدن منطقه مادرشهری شد. پیرامون برخی از مادرشهرها، شهرها و شهرک‌های اقماری به‌وجود آمدند.

به کلان‌شهرهایی که نقش مهمی در اقتصاد و حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند، جهان‌شهر گفته می‌شود.

به زنجیره‌ای از مادرشهرها که در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل به‌وجود آمده‌اند، مگالاپلیس می‌گویند.

در مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد. برخی به مگالاپلیس، منطقه ابرشهری نیز می‌گویند.

- تمرکز و انبوهی جمعیت شهری
- تمرکز مؤسسات مالی و پولی
- تمرکز صنایع دانش‌بنیان
- فراوانی آمدوشد بین مادرشهرهای هم‌جوار با انواع وسایل حمل‌ونقل زمینی و هوایی

مهم‌ترین ویژگی‌های مگالاپلیس

اشکال مختلف مگالاپلیس‌ها

- کلهکشانی
- خوشه‌ای
- کریدوری
- خطی

مگالاپلیس شمال شرق ایالات متحده آمریکا (از بوستن تا واشنگتن)

مگالاپلیس ژاپن (توکیو - یوکوهاما)

نمونه‌هایی از اولین مگالاپلیس‌های جهان

تغییر در روستانشینی و سکونتگاه‌های روستایی

هرچند فرایند شهری شدن به افزایش شهرنشینی در همه کشورهای جهان منجر شده است، هنوز ۳/۴ میلیارد نفر از مردم جهان در روستاها زندگی می‌کنند.

نکته در کشورهای چین و هند بیش از یک میلیارد نفر روستانشین‌اند (یعنی حدود $\frac{1}{3}$).

مهاجرت از روستاها به شهرها

این پدیده از مهم‌ترین عوامل تغییر در کاهش روستانشینی و افزایش شهرنشینی است. حالا به شکل روبه‌رو دقت کنید تا دلایل این مهاجرت برایتان روشن شود.

مهاجرت در اروپا و آمریکای شمالی در قرن نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم

خرید زمین‌های کشاورزی به منظور ایجاد کشت تجاری توسط شهرنشینان
تبدیل شدن برخی روستاها به حومه‌های شهری

دلایل کاهش روستانشینی

تغییرات کالبدی و عملکردی در روستاها

با بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی (مدرنیزاسیون)، نفوذ شهر و شهرگرایی در روستاها افزایش یافت.

شهرگرایی روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

تغییر نقش برخی از روستاها

روابط شهر و روستا

شهر و روستا همیشه با هم روابط متقابل داشته‌اند؛ اما نوع و چگونگی آن در زمان‌ها و نواحی مختلف جهان متفاوت بوده است. به شکل روبه‌رو نگاه کنید تا این روابط بیشتر برایتان جا بیفتد.

نکته روابط شهر و روستا از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قابل مطالعه است؛ به همین دلیل بیشتر اندیشمندان و جغرافی‌دانان بر نابرابری شهر و روستا تأکید کرده‌اند.
نکته طبق نظریه اندیشمندان و جغرافی‌دانان، شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز اقتصادی است و بین شهر و روستا مبادله‌ای نابرابر جریان دارد.

تغییرات جمعیت شهری و روستایی در ایران

افزایش جمعیت شهری از سه طریق صورت گرفته است:

۱. افزایش طبیعی جمعیت شهرها
 ۲. مهاجرت روستاییان به شهرها
 ۳. افزایش جمعیت برخی روستاها و تبدیل شدن آن‌ها به نقاط شهری یا ادغام روستاها در بافت شهری
- نکته** در ایران روستاهایی را که جمعیت آن‌ها به حد معینی (مثلاً ۱۰۰۰۰ نفر) رسیده است با موافقت وزارت کشور، شهر اعلام کرده‌اند و در آن‌ها شهرداری تأسیس شده است.

تا سال ۱۳۳۵ ادامه داشت.

شهرنشینی کند

در این دوره بخش عمده تولیدات داخلی را محصولات کشاورزی تشکیل می‌داد.

از سال ۱۳۳۵ روند شهرنشینی در ایران سرعت گرفت و دوره شهرنشینی سریع آغاز شد.

دولت درآمد حاصل از فروش نفت را به سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها، تجهیزات و زیرساخت شهرها اختصاص داد.

مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع

از سال ۱۳۴۱ اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفت.

اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان.

تقسیم نادرست زمین

حمایت نکردن دولت از کشاورزان

توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی

دلایل شکست اصلاحات ارضی

نکته یکی از موضوعات شهرنشینی در ایران، تبدیل شدن تهران به مادرشهر ملی بود.
 شهرهای تهران و مشهد، به ترتیب اولین و دومین شهرهای پرجمعیت ایران هستند.

تعداد زیادی از روستاهای پرجمعیت به شهر تبدیل شده یا در بافت شهرهای هم‌جوار ادغام شدند.

برخی از آبادی‌ها خالی از سکنه شدند.

پس از انقلاب اسلامی

علاوه بر تهران، ۷ شهر با بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت به کلان‌شهر تبدیل شدند.

نکته رشد شهرهای بزرگ و کوچک و شهرک‌های اقماری در اطراف تهران، این شهر را به یک منطقه کلان‌شهری بزرگ تبدیل کرد.

جغرافیادوازدهم

درس ۱

سوالات چهارگزینه‌ای

۹۱۶. سرآغاز شناخت یک سکونتگاه چیست و در انتخاب یک مکان برای استقرار و سکونت کدام عامل بیشترین نقش را دارد؟

- ۱ هسته اولیه - دسترسی به عوامل دفاعی و نظامی
- ۲ موقعیت - عوامل سیاسی
- ۳ مقر و موقعیت - عوامل طبیعی
- ۴ جایگاه آن روی نقشه - آب‌وهوا

۹۱۷. مکانی است که مردم برحسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند:

- ۱ مقر
- ۲ هسته اولیه
- ۳ سکونتگاه
- ۴ شهر

۹۱۸. هسته اولیه کشور ایران، شهر رشت و روستای هولوکو در مجارستان چه بود؟

- الف) قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها، بازار و مکان تجارت محصولات کشاورزی و ابریشم، یک قلعه دفاعی
- ب) دسترسی به آب، تصمیمات حکومتی، یک قلعه دفاعی
- پ) یک قلعه دفاعی، بازار، قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها
- ت) قلعه‌های دفاعی و بازارهای محلی، بازار، یک قلعه دفاعی

۱ الف و ب

۲ الف و ت

۳ الف و پ

۴ ب و پ

۹۱۹. منظور از موقعیت یک شهر یا روستا است.
الف) وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود
ب) روابط متقابل با سکونتگاه‌های اطراف
۱ الف و ب
۲ پ و ت
۹۲۰. موقعیت یک شهر یا روستا چگونه می‌تواند به ترتیب موجب ادامه حیات و گسترش یا زوال آن شود؟
۱ موقعیت مناسب تجاری - دسترسی به دریا
۲ دسترسی به راه‌های ارتباطی - دسترسی به شبکه خط آهن
۳ قرار گرفتن در کنار گسل - قرار گرفتن در کنار کوه آتشفشان
۴ دسترسی به شبکه خط آهن - قرار گرفتن در کنار کوه آتشفشان
۹۲۱. به ترتیب، مهم‌ترین و متداول‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا چیست؟
۱ فعالیت اقتصادی - میزان جمعیت
۲ میزان جمعیت - فرهنگ و مناسبات اجتماعی
۳ میزان جمعیت - فعالیت اقتصادی
۴ فعالیت اقتصادی - وسعت و فضای سکونت
۹۲۲. با توجه به هرم سلسله‌مراتب سکونتگاهی، سکونتگاه‌های واقع در قاعده هرم و ردیف‌های پایین به ترتیب چه تفاوت‌هایی دارند؟
۱ خدمات‌رسانی مطلوب - دسترسی مطلوب به سکونتگاه‌های اطراف
۲ جمعیت کم - خدمات‌رسانی مطلوب
۳ خدمات‌رسانی مطلوب - جمعیت کم
۴ خدمات‌رسانی نامطلوب - جمعیت زیاد
۹۲۳. ترتیب قرارگیری روستاهای زیر را مشخص کنید (جمعیت هر سه روستا یکسان است).
الف) دارای ۴ مدرسه، ۳ بیمارستان، یک مرکز بهداشت
ب) دارای ۳ بیمارستان، یک مرکز بهداشت، بدون مدرسه
پ) دارای یک مرکز بهداشت، یک مدرسه، یک بیمارستان
۱ الف - ب - پ
۲ ب - پ - الف
۳ الف - پ - ب
۴ ب - الف - پ
۹۲۴. معیارهای رتبه‌بندی سکونتگاه‌ها با توجه به و از جایی به جای دیگر متفاوت است.
۱ اهداف و نوع مطالعات محققان
۲ وسعت سکونتگاه‌ها
۳ جمعیت سکونتگاه‌ها
۴ دامنه نفوذ سکونتگاه‌ها
۹۲۵. به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات را دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد وجود دارد چه می‌گویند؟
۱ دامنه نفوذ
۲ آستانه جمعیتی نفوذ
۳ روابط متقابل
۴ حوزه نفوذ
۹۲۶. همه گزینیه‌ها در مورد «دامنه نفوذ سکونتگاهی» درست است؛ به جز:
۱ بیمارستان ۱۱۰ تختخوابی سوانح و سوختگی اهواز، بیماران جنوب غرب کشور را پوشش می‌دهد.
۲ بیمارستان امام خمینی با تجهیزات تخصصی، روزانه ۱۰۰۰ بیمار را پذیرش می‌کند.
۳ انستیتو پاستور ایران، انواع واکسن تولیدشده خود را در سطح کشور توزیع می‌کند.
۴ بیمارستان فارابی، قطب علمی چشم‌پزشکی کشور است.
۹۲۷. کمترین سطح شهرنشینی در سال ۲۰۱۴ مختص کدام قاره بود و رشد سالانه شهرنشینی در کدام یک از گزینیه‌ها بیشتر است؟
۱ اقیانوسیه - آمریکای شمالی
۲ آفریقا - آسیا
۳ آسیا - اروپا
۴ آمریکای لاتین و کارائیب - استرالیا
۹۲۸. مهم‌ترین پدیده مربوط به تغییر الگوی شهرنشینی چیست؟
۱ افزایش شهرهای میلیونی
۲ گسترش حوزه نفوذ شهرها بر روستاها
۳ افزایش سالانه شهرنشینی
۴ رشد و گسترش امکانات و خدمات
۹۲۹. امروزه کدام مناطق با رشد شهرهای میلیونی روبه‌رو شده‌اند؟
۱ نیمکره شمالی و آفریقا
۲ اروپا و آمریکای لاتین
۳ آسیا و آفریقا
۴ استرالیا و آمریکای لاتین
۹۳۰. بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه چه نامیده می‌شود و به شهرهای بالای ۱۰ میلیون نفر جمعیت چه می‌گویند؟
۱ متروپل - کلان‌شهر
۲ جهان‌شهر - مگالاپلیس
۳ مگاسیتی - شهرک اقماری
۴ مگالاپلیس - جهان‌شهر
۹۳۱. همه عبارت‌ها، مفهوم درستی از «منطقه مادرشهری» را بیان می‌کنند؛ به جز:
۱ به تدریج و با گسترش حمل‌ونقل و وسایل ارتباطی، به وجود آمده است.
۲ با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های پیرامونی، به وجود می‌آید.
۳ با مهاجرت گسترده مردم از نقاط مختلف یک کشور به مادرشهر ملی، به وجود می‌آید.
۴ از کنار هم قرار گرفتن چندین حومه، شهرک اقماری و حداقل یک مادرشهر، به وجود آمده است.
۹۳۲. کدام گزینه درباره مادرشهر درست نیست؟
۱ نام دیگر آن متروپل است.
۲ این شهر فقط از نظر جمعیتی بر سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد.
۳ اگر مادرشهری بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت داشته باشد، معادل مگاسیتی قرار می‌گیرد.
۴ بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور است.
۹۳۳. همه گزینیه‌ها از دلایل شکل‌گیری حومه‌نشینی هستند؛ به جز:
۱ افزایش شهرنشینی
۲ گسترش دامنه نفوذ شهرها
۳ گسترش حمل‌ونقل
۴ گسترش وسایل ارتباطی
۹۳۴. با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها، به تدریج به وجود می‌آید. در پیرامون برخی از مادرشهرها، شهرها و پدید آمده‌اند.
۱ مگاسیتی - جهان‌شهرها
۲ کلان‌شهر - مناطق مادرشهری
۳ مگالاپلیس - حومه‌نشین‌ها
۴ منطقه مادرشهری - شهرک‌های اقماری
۹۳۵. کدام یک از گزینیه‌های زیر، اصطلاح جهان‌شهر را توصیف می‌کند؟
۱ بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد.
۲ نام دیگر آن مگالاپلیس است.
۳ نقش مهمی در اقتصاد و حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارد.
۴ در پیرامون آن شهرک‌های اقماری به وجود می‌آید.

(المییار ۹۸)

(انسانی ۹۹)

۹۳۶. از پیوستن دو یا چند، مگالاپلیس (منطقه ابر شهری) به وجود می‌آید.
۱ مگاستی ۲ متروپل ۳ جهان‌شهر ۴ شهرک اقماری

۹۳۷. به ترتیب، کدام موارد درباره ویژگی‌ها و مثال‌های مگالاپلیس‌ها درست هستند؟
الف) در امتداد مسیرهای ارتباطی پدید آمده‌اند. - مگالاپلیس شمال شرق ایالات متحده آمریکا (از بوستن تا واشنگتن) ← از اولین مگالاپلیس‌ها
ب) تمرکز صنایع دانش‌بنیان - مگالاپلیس ژاپن (توکیو - یوکوهاما) ← از اولین مگالاپلیس‌ها
پ) همیشه به شکل خوشه‌ای و کپکشانی هستند. - مگالاپلیس شمال شرق ایالات متحده آمریکا (از بوستن تا واشنگتن)
ت) فراوانی رفت‌وآمد بین مادرشهرهای هم‌جوار - مگالاپلیس ژاپن (توکیو - یوکوهاما)
۱ الف و پ ۲ پ و ت ۳ ب و ت ۴ الف و ت

۹۳۸. $\frac{1}{3}$ روستانشینان جهان در کدام قاره زندگی می‌کنند؟

۱ آسیا ۲ آفریقا ۳ آمریکا ۴ استرالیا

۹۳۹. دلیل مهاجرت روستاییان اروپایی به شهرها در قرن نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم چه بود؟
۱ افزایش امکانات و خدمات شهری ۲ کاهش زمین‌های کشاورزی
۳ تبدیل شدن روستاها به حومه‌های شهری ۴ توسعه صنایع کارخانه‌ای

۹۴۰. همه گزینیه‌های زیر از دلایل کاهش روستانشینی در اروپا هستند؛ به جز:

۱ سرمایه‌گذاری شهرنشینان در روستاها و خرید زمین‌های کشاورزی
۲ صنعتی شدن شهرهای اروپایی
۳ خرید زمین‌های کشاورزی توسط سرمایه‌داران روستایی به منظور ایجاد کشت تجاری
۴ تبدیل شدن روستاها به حومه‌های شهری، بر اثر گسترش شهرها

۹۴۱. تفاوت مهاجرت روستاییان آسیایی با روستاییان اروپایی چه بود؟

۱ همگام نبودن مهاجرت روستاییان اروپایی با تحولات صنعتی ۲ تدریجی بودن مهاجرت روستاییان اروپایی
۳ نداشتن قدرت خرید روستاییان آسیایی ۴ همگام نبودن مهاجرت روستاییان آسیایی با تحولات صنعتی

۹۴۲. در کدام کشور رشد شهرنشینی بیشتر از رشد صنعتی بوده است؟

۱ لهستان ۲ مجارستان ۳ هند ۴ کرواسی

۹۴۳. همه موارد زیر درباره شهرگرایی درست هستند؛ به جز:

۱ با ورود کشورها به عصر نوسازی (مدرنیسم) این پدیده در روستاها افزایش یافت.
۲ روندی اقتصادی - فرهنگی است که بر فرهنگ، ارزش‌ها و شیوه‌های زندگی روستاییان تأثیر می‌گذارد.
۳ خدمات رایانه‌ای و به وجود آمدن گیم‌نت در روستاها از نتایج شهرگرایی است.
۴ روندی اقتصادی - اجتماعی است که بر شیوه‌های زندگی، ارزش‌ها و مظاهر شهری روستاییان تأثیر می‌گذارد.

۹۴۴. کدام گزینه از عوامل تغییر چهره روستاهاست؟

۱ برق‌رسانی - تغییر شیوه معیشت ۲ استفاده از تجهیزات شهری - برق‌رسانی
۳ تغییر شیوه معیشت - تغییر عملکرد روستا ۴ برق‌رسانی - گرفتن نقش گردشگری و صنعتی

۹۴۵. کدام گزینه درباره روابط شهر و روستا نادرست است؟

۱ نوع و چگونگی روابط شهر و روستا با توجه به زمان و نواحی مختلف، متفاوت است.
۲ روابط شهر و روستا را می‌توان از جنبه‌های خدماتی، آموزشی و اقتصادی مطالعه کرد.
۳ در بیشتر نظریه‌های جغرافی‌دانان و اندیشمندان بر نابرابری میان شهر و روستا تأکید شده است.
۴ شهر محل انباشت سرمایه است و مبادله‌ای نابرابر بین شهر و روستا جریان دارد.

۹۴۶. در کدام گزینه همه موارد مربوط به افزایش جمعیت شهری درست است؟

۱ افزایش طبیعی جمعیت شهرها - تبدیل شدن برخی نقاط شهری به حومه
۲ تبدیل شدن برخی نقاط شهری به حومه - کاهش جمعیت روستاها
۳ افزایش طبیعی جمعیت شهری - سرمایه‌گذاری شهرنشینان در روستاها
۴ تبدیل برخی نقاط روستایی به نقاط شهری - مهاجرت روستاییان به شهرها

۹۴۷. کدام یک از گزینیه‌های زیر، به ترتیب درباره شهرنشینی کند و سریع در ایران درست است؟

۱ شهرنشینی کند ناشی از افزایش جمعیت شهری بود. - از سال ۱۳۳۵ شهرنشینی سریع آغاز شد.
۲ از سال ۱۳۳۵ مهاجرت از روستاها به شهرها به کندی صورت می‌گرفت. - یکی از دلایل شهرنشینی سریع، اصلاحات ارضی بود.
۳ در این دوره، بخش عمده تولیدات داخلی را محصولات کشاورزی تشکیل می‌داد. - از سال ۱۳۳۵ روند شهرنشینی در ایران سرعت گرفت.
۴ مهم‌ترین علت شهرنشینی کند، انکاب به درآمد حاصل از فروش نفت بود. - از سال ۱۳۳۲ شهرنشینی سریع آغاز شد.

۹۴۸. به تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان چه می‌گویند؟

۱ کاربری اراضی ۲ تغییر کاربری زمین ۳ اصلاحات ارضی ۴ تقسیم اراضی

۹۴۹. همه موارد زیر از دلایل شکست اصلاحات ارضی هستند؛ به جز:

۱ توجه نکردن به صنایع مونتاژ ۲ تقسیم نادرست زمین ۳ حمایت نکردن از کشاورزان ۴ توجه به واردات کالا از کشورهای خارجی

۹۵۰. چرا تهران به مادرشهر ملی تبدیل شد و دومین شهر پرجمعیت ایران کدام است؟

۱ مهاجرت گسترده مردم به این شهر - اصفهان
۲ صنعتی شدن این شهر - مشهد
۳ مهاجرت گسترده مردم به این شهر - مشهد
۴ پدید آمدن شهرک‌های اقماری اطراف این شهر - اصفهان

۹۰۳. **گزینه ۱** در کلان‌شهرها به دلیل آلودگی هوا در فصول سرد، پدیده وارونگی دما اتفاق می‌افتد که این پدیده باعث می‌شود هوای مجاور زمین سرد و سنگین باشد.
۹۰۴. **گزینه ۳** بر اساس جدول صفحه ۱۸ بیشترین میزان تولید نفت در کشورهای مجاور خلیج فارس، توسط عربستان تولید می‌شود.
۹۰۵. **گزینه ۲** باید توجه کنید این سؤال از دو کتاب دهم و یازدهم شما طراحی شده است. گزینه ۱ به این دلیل اشتباه است که دلیل مهاجرت مسلمانان میانمار به بنگلادش تنها فشارهای سیاسی و البته کشتار مسلمانان این منطقه توسط دولت بوده است. گزینه ۳ به این دلیل رد شده است که دلیل مهاجرت قبایل کرد به شمال شرقی، سلحشوری این قبایل بوده است. در گزینه ۴ اشاره شده است که سیستم‌ها به دلیل بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند و کمبود آب به گرگان مهاجرت کردند.
۹۰۶. **گزینه ۲** پراکندگی فضایی، سؤال از کجاست و بعد از چرایی.
۹۰۷. **گزینه ۲** دشت ارزن و ماهی‌دشت به دلیل انحلال مواد آهکی ایجاد شده است. دشت لوت نیز به دلیل فرسایش بادی ایجاد شده.
۹۰۸. **گزینه ۳** بر اساس نقشه صفحه ۵۰ کتاب دهم، شهرهای یزد و کرمان جزء حوضه آبریز فلات مرکزی هستند و از این دو، شهر کرمان دارای کانون دائمی است.
۹۰۹. **گزینه ۴** در روستاها فعالیت اقتصادی، کشاورزی است که بر اساس صفحه ۸۴ کتاب یازدهم، کشاورزی جزء فعالیت نوع اول است. در روستاها پایبندی به آداب و رسوم دیده می‌شود که این به معنای تغییرات اجتماعی کمتر است و فضای باز اطراف روستاها بیشتر از شهرها است.
۹۱۰. **گزینه ۱** وجود بقایای یک شهر تاریخی برای شهر، نقش تاریخی را به همراه دارد. در ادامه باید اشاره کرد که بازارهای بزرگ و متنوع و بیمه و گمرک، باعث ایجاد نقش بازرگانی و بندری می‌شود.
۹۱۱. **گزینه ۲** تصویر برگرفته از متن صفحه ۱۴ کتاب یازدهم است که ساخت جزایر مصنوعی در خلیج فارس را نشان می‌دهد.
۹۱۲. **گزینه ۴** در گزینه ۱ اشاره شده است که اقلیم‌شناسی اصول و قوانین حاکم بر جو را بررسی می‌کند، در صورتی که تأثیر این قوانین و تغییرات دما و بارش را بر مکان و زندگی انسان بررسی می‌کند. جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد و جغرافیای روستایی نیز ارتباط بین محیط طبیعی و انسان را بررسی می‌کند.
۹۱۳. **گزینه ۱** بر اساس نقشه صفحه ۳۳ کتاب یازدهم، گبی از جمله بیابان‌های سرد است.
۹۱۴. **گزینه ۴** استرالیا جزء کشورهای صادرکننده و مصرف‌کننده گندم است.
۹۱۵. **گزینه ۱** ژاپن جزء کشورهای مرکز است و کشورهای مرکز دارای قدرت اقتصادی بالایی هستند.
۹۱۶. **گزینه ۳** مقر (مکان، جایگاه) و موقعیت، سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه است و عوامل طبیعی در انتخاب مکان برای سکونت، بیشترین نقش را دارند.
۹۱۷. **گزینه ۲** هسته اولیه، مکانی است که مردم برحسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند.
۹۱۸. **گزینه ۲** هسته‌های اولیه آن‌ها به ترتیب ← کشور ایران: دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها - شهر رشت: بازار و مکان تجارت محصولات کشاورزی و ابریشم - روستای هولکو در مجارستان: قلعه‌ای که در اواسط قرن ۱۳م به‌منظور دفاع از حمله‌های احتمالی امپراتوری مغول ساخته شد.
۹۱۹. **گزینه ۴** منظور از موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و جایگاه آن در سطح ناحیه است.
۹۲۰. **گزینه ۴** دسترسی یک شهر به دریا (نزدیکی به دریا) یا شبکه خط‌آهن، موقعیت مناسبی را برای تجارت و مشاغل مربوط در آن شهر به‌وجود می‌آورد (ادامه حیات و گسترش)، در حالی که مجاورت یک سکونتگاه با کوه آتشفشان یا گسل‌های فعال می‌تواند حیات آن سکونتگاه را به خطر بیندازد (زوال و نابودی).
۹۲۱. **گزینه ۱** فعالیت اقتصادی و میزان جمعیت، به ترتیب مهم‌ترین و متداول‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا هستند.
۹۲۲. **گزینه ۳** سکونتگاه‌های قاعده هرم: میزان بالای جمعیت و خدمات‌رسانی بیشتر، ردیف پایین‌تر هرم: میزان پایین‌تر جمعیت و خدمات‌رسانی کمتر
۹۲۳. **گزینه ۳** در شرایطی که جمعیت روستاها یکسان باشد، باید به عملکرد آن‌ها توجه کرد و اینکه چه میزانی از امکانات را در اختیار دارند. در بالاتر بودن روستای «الف» نسبت به دو روستای دیگر شکی نیست؛ اما چرا روستای «پ» از «ب» بالاتر است؟ چون در این روستا تمام امکانات زندگی وجود دارد و ما از میزان جمعیت اطلاعی نداریم که بدانیم نسبت امکانات به جمعیت مناسب است یا نه؛ ولی روستای «ب» به دلیل نداشتن مدرسه، نسبت به روستای «پ» در رتبه پایین‌تری قرار می‌گیرد.
۹۲۴. **گزینه ۱** معیارهای رتبه‌بندی با توجه به اهداف و نوع مطالعات محققان و از جایی به جای دیگر متفاوت است.
۹۲۵. **گزینه ۴** به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات را دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد وجود دارد، حوزه نفوذ آن سکونتگاه می‌گویند.
۹۲۶. **گزینه ۲** به بیشترین مسافتی که مردم یک منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند، دامنه نفوذ می‌گویند که این گزینه شامل آن نمی‌شود.
۹۲۷. **گزینه ۲** قسمت اول این سؤال براساس جدول صفحه ۱۱ کتاب درسی طرح شده و رشد سالانه شهرنشینی در آسیا و آفریقا به ۱/۵ درصد در سال رسیده است.
۹۲۸. **گزینه ۱** یکی از مهم‌ترین پدیده‌های مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان، افزایش شهرهای میلیونی است.
۹۲۹. **گزینه ۳** تا چند دهه پیش، شهرهای میلیونی فقط در نیمکره شمالی و آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن وجود داشتند؛ اما امروزه آسیا، آمریکای لاتین و آفریقا نیز با رشد شهرهای میلیونی روبه‌رو شده‌اند.
۹۳۰. **گزینه ۱** مادرشهر (متروپل) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور است و کلان‌شهر به شهرهایی گفته می‌شود که بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت داشته باشند.
۹۳۱. **گزینه ۴** این گزینه درباره «منطقه مادرشهری» نادرست است.
۹۳۲. **گزینه ۲** مادرشهر (متروپل) ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد که مرکز حکومتی، مذهبی، تجاری و ... است و از این جنبه‌ها بر سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد؛ نه فقط از نظر جمعیتی!
۹۳۳. **گزینه ۲** با افزایش شهرنشینی، گسترش حمل‌ونقل و وسایل ارتباطی، به تدریج حومه‌ها در اطراف شهرها پدید آمدند.
۹۳۴. **گزینه ۴** پاسخ درست، به ترتیب منطقه مادرشهری و شهرک‌های اقماری است.
۹۳۵. **گزینه ۳** به بعضی از شهرهایی که بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارند، به دلیل نقش مهم آن‌ها در اقتصاد و داشتن حوزه بسیار وسیع در سطح جهان، جهان‌شهر می‌گویند.

۹۳۶. **گزینه ۲** در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها به‌وجود می‌آید که به آن‌ها مگالاپلیس می‌گویند.

۹۳۷. **گزینه ۳** پدید آمدن مگالاپلیس‌ها در امتداد مسیرهای ارتباطی از ویژگی‌های آن‌ها نیست؛ همچنین مگالاپلیس‌ها به چهار شکل خطی، کریدوری، خوشه‌ای و کهکشانی دیده می‌شوند.

۹۳۸. **گزینه ۱** از ۳/۴ میلیارد نفر جمعیت روستانشین جهان، بیش از ۱ میلیارد نفر در چین و هند زندگی می‌کنند.

۹۳۹. **گزینه ۴** این مهاجرت در اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای اتفاق افتاد.

۹۴۰. **گزینه ۳** زمین‌های کشاورزی در روستاها توسط شهرنشینان خرید می‌شد.

۹۴۱. **گزینه ۴** همگام‌نبودن مهاجرت روستاییان آسیایی به شهرها با تحولات صنعتی، مشکلاتی را در شهرهای آسیایی به‌وجود آورد.

۹۴۲. **گزینه ۳** در کشورهای آفریقایی، آمریکای جنوبی و آسیایی (هند)، رشد شهرنشینی از رشد صنعتی بیشتر بوده است.

۹۴۳. **گزینه ۲** شهرگرایی یک روند اقتصادی - اجتماعی است.

۹۴۴. **گزینه ۲** با فراهم‌شدن امکاناتی مانند برق، آب و راه‌سازی، استفاده از ماشین‌آلات کشاورزی، مصالح ساختمانی و تجهیزات شهری، تغییرات قابل ملاحظه‌ای در چهره روستاها به‌وجود آمد (گرفتن نقش گردشگری و صنعتی مربوط به تغییر نقش و عملکرد در روستاهاست).

۹۴۵. **گزینه ۲** روابط شهر و روستا را می‌توان از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مطالعه کرد.

۹۴۶. **گزینه ۴** افزایش طبیعی جمعیت شهری، تبدیل نقاط روستایی به نقاط شهری و مهاجرت روستاییان به شهرها - دلایل افزایش جمعیت شهری

۹۴۷. **گزینه ۳** فقط این گزینه درباره شهرنشینی کند و سریع درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: افزایش جمعیت شهری ناشی از مهاجرت بود، حالا چه کند چه سریع!

گزینه «۲»: «از سال» اشتباه است. «تا سال ۱۳۳۵» شهرنشینی کند بود.

گزینه «۴»: هر دو مورد اشتباه است. قسمت اول، دلیل شهرنشینی سریع است و تا سال ۱۳۳۵ روند شهرنشینی همچنان کند بود.

۹۴۸. **گزینه ۳** گزینه درست، اصلاحات ارضی است.

۹۴۹. **گزینه ۱** توجه‌کردن به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی، یکی از دلایل شکست اصلاحات ارضی بود.

۹۵۰. **گزینه ۳** مهاجرت گسترده مردم به این شهر، تهران را تبدیل به مادرشهر ملی کرد و مشهد دومین شهر پرجمعیت ایران است.

۹۵۱. **گزینه ۳** کاهش نرخ مهاجرت ارتباطی به مشکلات شهرها ندارد.

۹۵۲. **گزینه ۴** این موارد به ترتیب جزء محیط‌زیست شهری و تجهیزات و خدمات عمومی است.

۹۵۳. **گزینه ۴** اختلاف طبقاتی شدید، رعایت‌نشدن عدالت اجتماعی در توزیع درآمدها و بی‌توجهی حکومت‌ها به حمایت‌های تأمین اجتماعی از عوامل نبودن مسکن کافی و مناسب در شهرهاست.

۹۵۴. **گزینه ۳** موارد «ب» و «ت» در این گزینه درست هستند.

۹۵۵. **گزینه ۴** مهاجران روستایی به دلیل محدودیت فرصت‌های شغلی در شهر و فقدان تخصص و مهارت معمولاً به مشاغل روزمزد، خدمتکاری در رستوران‌ها و... مشغول می‌شوند.

۹۵۶. **گزینه ۴** خسارت وارد کردن به اموال عمومی، بناها و آثار فرهنگی یکی از انحرافات اجتماعی در شهرهاست (وندالیسم شهری).

۹۵۷. **گزینه ۳** محیط‌زیست شهری: مدیریت پسماند، الگوهای مصرف آب و برق، دفع فاضلاب، کاهش آلودگی هوا / میلمان شهری: آب‌نماها، طراحی فضای سبز جدول‌ها، مجسمه‌ها، رمپ عبور ویلچر، طراحی خط بساواپی مخصوص نابینایان و ...

۹۵۸. **گزینه ۳** رفع نابرابری فضایی از اهداف برنامه‌ریزی و مدیریت شهری است که این پدیده از نظام اقتصادی و سرمایه‌داری نشأت می‌گیرد.

۹۵۹. **گزینه ۱** Wifi رایگان در شهرهای هوشمند فقط در مکان‌های عمومی است (مانند مترو، پارک‌ها و ...).

۹۶۰. **گزینه ۴** این شکل ارکان شهر پایدار را نشان می‌دهد.

۹۶۱. **گزینه ۱** در کتاب به رفع نیازهای آموزشی و زیست محیطی شهر پایدار اشاره‌ای نشده است.

۹۶۲. **گزینه ۳** کاربری زمین یا کاربری اراضی هر دو یکی هستند و به چگونگی استفاده از زمین می‌پردازند. / سرانه کاربری: یعنی مقدار زمینی که به‌طور متوسط از هر یک از کاربری‌های شهر به جمعیت شهر می‌رسد.

۹۶۳. **گزینه ۲** در کاربری زمین پراکندگی انواع عملکردهای شهر را روی نقشه نمایش می‌دهند.

۹۶۴. **گزینه ۱** سرانه فضای سبز این شهر به‌ازای هر نفر ۲ مترمربع است.

$$\text{مترمربع} = \frac{۲۰۰۰۰}{۱۰۰۰۰} = ۲ \quad \text{سرانه فضای سبز (مترمربع) =} \frac{\text{جمعیت (نفر)}}{\text{مساحت (مترمربع)}}$$

۹۶۵. **گزینه ۳** سطح پایین زندگی جزء مشکلات کمبود تجهیزات و خدمات در روستاهاست.

۹۶۶. **گزینه ۴** ارکان تحقق روستای پایدار: فعال کردن اقتصاد روستا، خدمات اجتماعی و فرهنگی و حفظ محیط‌زیست روستا و چشم‌اندازهای آن

۹۶۷. **گزینه ۲** بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بخش اول این گزینه مربوط به تحقق روستای پایدار است و بخش دوم آن اصلاً در کتاب نیست.

گزینه «۳»: بخش اول آن درست و بخش دوم آن نادرست است.

گزینه «۴»: در این مورد چیزی در کتاب درسی نیامده است.

۹۶۸. **گزینه ۳** این مورد مربوط به طرح‌های هادی روستایی است.

۹۶۹. **گزینه ۲** جهاد سازندگی: ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و برق، خدمات بهداشتی، آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به روستاییان، ایجاد

و توسعه راه‌های روستایی، لایروبی و نگهداری قنات‌ها

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: هدف آن تأمین مسکن محرومان (به‌ویژه روستاییان) و تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی است.

طرح‌های هادی روستایی: شناسایی کاربری‌های اراضی روستا و تهیه نقشه وضع موجود آن‌ها، ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازها، چگونگی گسترش روستا در آینده و ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاها

۹۷۰. **گزینه ۲** برنامه‌ریزی و مدیریت شهرها برعهده وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهرهاست و مدیریت روستاها را دهیارها و شوراهای اسلامی روستاها برعهده دارند.

۹۷۱. **گزینه ۴** با رأی مردم انتخاب می‌شوند.

۹۷۲. **گزینه ۴** ویژگی‌های طبیعی و انسانی در مبحث آمایش سرزمین بررسی نمی‌شود.

۹۷۳. **گزینه ۱** توجه به عدالت در توسعه: در این برنامه به منظور تحقق عدالت اجتماعی، از توسعه نامساوی و تمرکز ثروت و سرمایه در برخی مناطق و فقر و محرومیت در مناطق دیگر جلوگیری می‌شود.

